

EUROOPA KOMISJON

Brüssel, 21.12.2011
KOM(2011) 904 lõplik

2011/0441 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

**liikmesriikide kirjaliku nõusoleku kohta, millega nad Euroopa Liidu huvides annavad
nõusoleku Gaboni ühinemiseks rahvusvahelise lapseröövi tsiviilõiguslikke küsimusi
käsitleva 1980. aasta Haagi konventsiooniga**

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

Praeguseks 86 riigi (sealhulgas kõik ELi liikmesriigid) poolt ratifitseeritud rahvusvahelise lapseröövi tsiviilõiguslikke küsimusi käsitleva 25. oktoobri 1980. aasta Haagi konventsiooni (edaspidi „1980. aasta konventsioon”) eesmärk on taastada endine olukord, mille käigus ebaseaduslikult ära viidud või kinni peetud lapsed tagastatakse kiiresti konventsiooniosaliste kindlaks määratud keskasutustevahelise koostöösüsteemi kaudu.

Kuna lapseröövi ennetamine on oluline osa lapse õiguste edendamist käsitlevast ELi poliitikast, tegeleb Euroopa Liit rahvusvahelisel tasandil aktiivselt 1980. aasta konventsiooni kohaldamise tõhustamisega ning kutsub kolmandaid riike üles sellega ühinema.

Gabon andis 1980. aasta konventsiooni ühinemiskirja hoiule 6. detsembril 2010. Konventsioon jõustus Gabonis 1. märtsil 2011.

1980. aasta konventsiooni artikli 38 lõikes 4 sätestatakse, et konventsiooni kohaldatakse ühineva riigi ja selliste osalisriikide vahel, kes on ühinemisele oma kirjaliku nõusoleku andnud. Seetõttu peab Euroopa Liit otsustama, kas anda Gaboni ühinemisele oma nõusolek. Pooldava vastuse korral peaksid liikmesriigid Euroopa Liidu huvides esitama Gaboni konventsiooniga ühinemist käsitleva kirjaliku nõusoleku.

Kuna rahvusvahelise lapseröövi küsimus kuulub Euroopa Liidu ainuvälispädevusse, tuleb liikmesriikide otsus Gaboni ühinemisele kirjaliku nõusoleku andmise kohta vastu võtta nõukogu otsuse kujul.

2. ETTEPANEKU ÕIGUSLIK KÜLG

Euroopa Kohtu praktika¹ kohaselt kuulub rahvusvahelise lapseröövi küsimus Euroopa Liidu ainuvälispädevusse, kuna selle kohta on vastu võetud liidu õigusakt, milleks on nõukogu 27. novembri 2003. aasta määrus (EÜ) nr 2201/2003 (mis käsitleb kohtualluvust ning kohtuotsuste tunnustamist ja täitmist kohtuasjades, mis on seotud abieluasjade ja vanemliku vastutusega („Brüsseli IIa määrus”))², mida kohaldatakse liikmesriikide vahel alates 1. märtsist 2005. Kõnealuse määrusega ja eelkõige selle artikliga 11 kehtestatakse vanema sooritatud lapseröövide suhtes 1980. aasta konventsiooniga võrreldes palju rangemad eeskirjad. Kõnealuses artiklis osutatakse otseselt Haagi konventsioonile ning kinnitatakse selle põhimõtete rakendamist Euroopa Liidu õiguses.

1980. aasta konventsioon võeti vastu enam kui 20 aastat enne Brüsseli IIa määrust ning ei sisalda seega sätteid, mis võimaldaks selliste rahvusvaheliste organisatsioonide ühinemist nagu Euroopa Liit (piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsiooni käsitlev klausel). Sellises olukorras peavad liikmesriigid konventsiooni ratifitseerima või sellega Euroopa Liidu huvides ühinema.

¹ Euroopa Kohtu 7. veebruari 2006. aasta arvamus 1/03, mis käsitleb ühenduse pädevust sõlmida uus Lugano konventsioon kohtualluvuse ning kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades.

² EÜT L 338, 23.12.2001.

Seetõttu peaksid liikmesriigid Euroopa Liidu huvides andma Gaboni ühinemisele 1980. aasta Haagi konventsiooniga kirjaliku nõusoleku. Liidu õiguse sidususe ja ühtsuse tagamiseks peaksid liikmesriigid esitama kõnealuse kirjaliku nõusoleku samaaegselt, nõukogu otsuses kehtestatud ajavahemiku jooksul. Komisjon teeb ettepaneku, et liikmesriigid annavad kirjaliku nõusoleku hoiule hiljemalt kahe kuu jooksul pärast nõukogu otsuse vastuvõtmist.

1980. aasta konventsiooni praktilise kohaldamise seisukohalt on oluline, et konventsiooniosaline määrab kindlaks konventsiooni artiklis 6 nõutud keskasutuse, mille ülesandeks on konventsiooniga talle ettenähtud kohustuste täitmine. Kõik liikmesriigid on 1980. aasta konventsiooniga ette nähtud keskasutused kindlaks määranud. Gabon ei ole siiani kindlaks määranud keskasutust, mida on vaja Gabonis Euroopa kodanike abistamiseks laste ebaseadusliku äraviimise juhtumite lahendamisel. Seetõttu on soovitatav, et Gaboni ühinemist 1980. aasta konventsiooniga käsitlev kirjalik nõusolek jõustub pärast seda, kui Gabon on keskasutuse kindlaks määranud.

Arvestades asjaolu, et otsus käsitleb rahvusvahelist lepingut, on sellisel puhul õiguslikuks aluseks Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 218 koos artikli 81 lõikega 3. Nõukogu teeb ühehäälse otsuse pärast konsulteerimist Euroopa Parlamendiga.

3. MÕJU EELARVELE

Ettepanek ei mõjuta Euroopa Liidu eelarvet.

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

liikmesriikide kirjaliku nõusoleku kohta, millega nad Euroopa Liidu huvides annavad nõusoleku Gaboni ühinemiseks rahvusvahelise lapseröövi tsiviilõiguslikke küsimusi käsitleva 1980. aasta Haagi konventsiooniga

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 218 ja artikli 81 lõiget 3,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi arvamust³

ning arvestades järgmist:

- (1) Euroopa Liidu lepingu artikli 3 kohaselt on Euroopa Liit seadnud prioriteediks lapse õiguste kaitse ja edendamise ning peab lapseröövide ennetamist oma poliitika oluliseks osaks.
- (2) Euroopa Liit on võtnud vastu nõukogu määruse (EÜ) nr 2201/2003, mis käsitleb kohtualluvust ning kohtuotsuste tunnustamist ja täitmist kohtuasjades, mis on seotud abieluasjade ja vanemliku vastutusega („Brüsseli Ia määrus”), mille eesmärk on kaitsta lapsi ebaseaduslikust äraviimisest või kinnipidamisest tulenevate kahjulike mõjude eest ning kehtestada menetlused, millega tagatakse nende kiire tagastamine lapse alalise elukohariiki ning eestkostõiguse ja suhtlusõiguse kaitse.
- (3) Brüsseli Ia määrus täiendab ja tõhustab 25. oktoobri 1980. aasta rahvusvahelise lapseröövi tsiviilõiguslikke küsimusi käsitlevat Haagi konventsiooni (edaspidi „1980. aasta konventsioon”), millega kehtestatakse rahvusvahelisel tasandil keskasutuste vaheline koostöösüsteem, mille eesmärk on ebaseaduslikult äraviidud või kinnipeetud laste kiire tagastamise tagamine. 1980. aasta konventsiooni eeskirjad ja põhimõtted on üle võetud Brüsseli Ia määruse artiklisse 11.
- (4) Kõik Euroopa Liidu liikmesriigid on 1980. aasta konventsiooni osalised.
- (5) Euroopa Liit kutsub kolmandaid riike üles 1980. aasta konventsiooniga ühinema ning toetab selle korrektset rakendamist, osaledes muu hulgas Haagi rahvusvahelise eraõiguse konverentsi poolt regulaarselt korraldatavates erikomisjonides.

³ ELT C [...], [...], lk [...].

- (6) Euroopa Liit rõhutab, et ELi liikmesriikide ja kolmandate riikide vahel kohaldatav ühine õigusraamistik võib pakkuda parima lahenduse tundlikele rahvusvahelist lapseröövi käsitlevatele juhtumitele, kus diplomaatiliste kanalite ja vahendamise kaudu tulemuseni ei jõuta.
- (7) Gabon andis 1980. aasta konventsiooni ühinemiskirja hoiule 6. detsembril 2010. 1980. aasta konventsioon jõustus 1. märtsil 2011.
- (8) 1980. aasta konventsiooni artikli 38 lõikes 4 sätestatakse, et konventsiooni kohaldatakse ühineva riigi ja selliste osalisriikide vahel, kes on ühinemisele oma kirjaliku nõusoleku andnud.
- (9) Vastavalt Euroopa Kohtu praktikale ja eelkõige uue Lugano konventsiooni sõlmimist käsitlevale 7. veebruari 2006. aasta arvamusele 1/03 mõjutavad 1980. aasta konventsiooni sätteid rahvusvahelist lapseröövi ja vanemate vastutust käsitlevaid teiseseid õigusakte, eelkõige 27. novembri 2003. aasta nõukogu määrust (EÜ) nr 2201/2003, mis käsitleb kohtualluvust ning kohtuotsuste tunnustamist ja täitmist kohtuasjades, mis on seotud abieluasjade ja vanemliku vastutusega. Seetõttu kuuluvad 1980. aasta konventsiooniga hõlmatud küsimused Euroopa Liidu ainuvälispädevusse.
- (10) Vastavalt 1980. konventsioonile võivad selle osalised olla ainult suveräänsed riigid. Seetõttu ei saa Euroopa Liit sellega ühineda ega Gaboni ühinemist käsitlevat kirjalikku nõusolekut hoiule anda.
- (11) Liikmesriigid peaksid seega Gaboni ühinemist käsitleva kirjaliku nõusoleku hoiule andma Euroopa Liidu huvides.
- (12) Selleks et 1980. aasta konventsioon oleks Euroopa Liidu ja Gaboni vahel kohaldatav, annavad liikmesriigid Euroopa Liidu huvides Gaboni ühinemisele kirjaliku nõusoleku. Arvestades 1980. aasta konventsiooni väärtuslikku panust laste kaitsesse rahvusvahelisel tasandil, on soovitatav, et selle sätteid hakatakse kohaldama viivitamata.
- (13) Kuna 1980. aasta konventsiooni sätteid saab täielikult kohaldada alles pärast seda, kui lepinguosaline on kindlaks määranud 1980. aasta konventsiooni artiklis 6 nimetatud keskasutuse, peaks kirjalik nõusolek jõustuma pärast seda kui Gabon on keskasutuse kindlaks määranud.
- (14) Taani seisukohta käsitleva protokolli artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale Taani käesoleva otsuse vastuvõtmises ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Euroopa Liidu liikmesriigid annavad Euroopa Liidu huvides samaaegselt ja mitte hiljem kui [LISA KUUPÄEV: kaks kuud pärast vastuvõtmist] hoiule kirjaliku nõusoleku Gaboni ühinemise kohta rahvusvahelise lapseröövi tsiviilõiguslikke küsimusi käsitleva 25. oktoobri 1980. aasta Haagi konventsiooniga:

„[LIIKMESRIIK] nõustub Euroopa Liidu huvides Gaboni ühinemisega rahvusvahelise lapseröövi tsiviilõiguslikke küsimusi käsitleva 25. oktoobri 1980. aasta Haagi

konventsiooniga pärast seda, kui Gaboni on kindlaks määranud konventsiooni artiklis 6 nimetatud keskasutuse

Konventsioon jõustub sellele päevale järgneva kolmanda kalendrikuu esimesel päeval, mil Gabon määras kindlaks keskasutuse.”.

Artikkel 2

Käesolev otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikkel 3

Käesolev otsus on adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel,

*Nõukogu nimel
eesistuja*